

6/Θ ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΜΦΙΣΣΑΣ
Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης
Σχολικό έτος 2005-06

«ΝΕΡΟ: ΠΗΓΗ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΣ»

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ **ΑΜΑΛΙΑ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ**
Εκπαιδευτικός, M.Phil, M.Ed.

ΜΕΛΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ: **ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ**
Δασκάλα Ειδικής Αγωγής

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΒΙΟΛΕΤΤΑ
Δασκάλα Ειδικής Αγωγής

ΣΙΜΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ ΑΣΗΜΟΥΛΑ
Καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
75% ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
25% ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
2ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

Οι μαθητές, η συντονίστρια και τα μέλη της παιδαγωγικής ομάδας του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Άμφισσας αισθάνονται την ανάγκη να απευθύνουν...

Θερμές Ευχαριστίες...

Στις κυρίες Καινούριου Σοφία και Χατζημιχαήλ Μαριάννα εκπαιδευτικούς, Υπεύθυνες Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Β Δ/σης Π.Ε. Αθηνών που μας ενημέρωσαν για την ύπαρξη των ΣΠΠΕ και μας προέτρεψαν να υποβάλλουμε Σχέδιο Υποβολής Πρότασης στην επιτροπή ερευνών του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Χωρίς τη δική τους ενθάρρυνση και βοήθεια η παρούσα εργασία πιθανότατα δε θα είχε καν αρχίσει.

Στην κ. Καραδήμα Κατερίνα, καθηγήτρια μουσικής του σχολείου μας, η οποία αν και δεν ανήκε στην παιδαγωγική ομάδα του προγράμματος, δούλεψε συνεχώς και ακούραστα μαζί μας για την υλοποίηση των στόχων του προγράμματος προετοιμάζοντας με τον καλύτερο τρόπο τα παιδιά για την παρουσίαση των πολιτιστικών τους δραστηριοτήτων.

Στον υπεύθυνο κ. Σαλαγιάννη Ηρακλή και τα μέλη της παιδαγωγικής ομάδας του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Άμφισσας για την υποστήριξη και τη βοήθεια που με προθυμία μας προσέφεραν επισκεπτόμενοι το σχολείο μας, δανείζοντάς μας εποπτικό και βιβλιογραφικό υλικό και 'ξεναγώντας' τους μαθητές μας στα Ταμπάκια της Άμφισσας.

Στον κ. Ν. Φουσέκη, Δήμαρχο Άμφισσας και στον κ. Δ. Ιντέρνο, Αντιδήμαρχο, που άμεσα ανταποκρίνονταν σε κάθε μας κάλεσμα και μας διέθεταν για τις μετακινήσεις μας στα πλαίσια του προγράμματος το μικρό λεωφορείο του Δήμου με έμπειρους και ευγενέστατους οδηγούς, τους κ.κ. Μαστρογιαννόπουλο Ιωάννη και Σαπερόπουλο Ιωάννη.

Στους εργαζόμενους στο υδραγωγείο Άμφισσας, το υδροηλεκτρικό εργοστάσιο και τις δεξαμενές καθαρισμού του νερού που με αγάπη μας υποδέχτηκαν και απάντησαν στις απορίες μας.

Στους εργαζόμενους στο Φράγμα του Μόρνου και ιδιαίτερα στην κ. Βαρότση που με πολύ προθυμία άφησε προγραμματισμένες εργασίες της για να μας συναντήσει και να μας μιλήσει για τη Λίμνη και το φράγμα.

Τέλος, στην Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Αιγαίου που αξιολόγησε θετικά και ενέκρινε την πρόταση του σχολείου μας, δίνοντας την ευκαιρία σε όλους εμάς, μαθητές και εκπαιδευτικούς, να εμπλακούμε σε μια θαυμάσια παιδαγωγική διαδικασία, η οποία πέρα από τις νέες γνώσεις και συναρπαστικές εμπειρίες που μας παρείχε, μας βοήθησε να δεθούμε περισσότερο συναισθηματικά μεταξύ μας αναπτύσσοντας έντονα το ομαδο-συνεργατικό πνεύμα και προσέδωσε, μπορούμε να πούμε, περισσότερο ενδιαφέρον σε πολλές από τις καθημερινές δραστηριότητες 'ρουτίνας' της σχολικής μας ζωής.

Η εμπειρία από τη διεξαγωγή του συγκεκριμένου προγράμματος θα μείνει σε όλους μας, στο Ειδικό Δ.Σ. Άμφισσας, αλησμόνητη!

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΜΦΙΣΣΑΣ

«ΝΕΡΟ: ΠΗΓΗ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΣ»

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: 2005-06

Εισαγωγή- Γενικά στοιχεία

Το Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Άμφισσας άρχισε να λειτουργεί για πρώτη φορά (ως μονοθέσιο) με (9) εννέα μαθητές το Νοέμβριο του 2003, καλύπτοντας ένα πολύ μεγάλο κενό στην εκπαίδευση ατόμων με ειδικές ανάγκες στο νομό Φωκίδας, καθώς μέχρι τότε δεν υπήρχε κανενός είδους εκπαιδευτική δομή σε όλο το νομό για άτομα με ιδιαιτερότητες.

Τη σχολική χρονιά 2005-06 το σχολείο έγινε οργανικά εξαθέσιο, αλλά λειτούργησε μόνο με τρεις εκπαιδευτικούς (δασκάλες Ειδικής Αγωγής), μία καθηγήτρια φυσικής αγωγής, μία κοινωνική λειτουργό, μία ωρομίσθια μουσικό και μια ωρομίσθια ως Ειδικό βοηθητικό προσωπικό. Τη χρονιά αυτή είχε δώδεκα (12) μαθητές και μαθήτριες από 6 έως και 13 ετών με ποικίλες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Πιο συγκεκριμένα: δυο μαθητές με σπαστική τετραπληγία και εγκεφαλική παράλυση, δύο μαθητές με αυτισμό (ο ένας με παντελή απουσία έναρθρου λόγου), μία μαθήτρια με σύνδρομο μογγολοειδούς ιδιοτείας, ένα μαθητή με σοβαρή εξελικτική καθυστέρηση και μειωμένη όραση, έξι μαθητές με νοητική υστέρηση και ψυχοκινητική ανωριμότητα, ο ένας εξ' αυτών και με επιληψία.

Οι μαθητές προέρχονται κυρίως από την Άμφισσα αλλά έρχονται και μερικοί από διάφορα χωριά του νομού, οι οποίοι μετακινούνται από και προς το σχολείο καθημερινά με ταξί. Οι πέντε (5) από τους δώδεκα (12) μαθητές προέρχονται από την Αλβανία. Επίσης οι περισσότεροι, προέρχονται από οικογένειες φτωχού κοινωνικο-μορφωτικού αλλά και οικονομικού επιπέδου, γεγονός που σημαίνει ότι έχουν ελάχιστες μορφωτικές εμπειρίες και οπτικές παραστάσεις εκτός σχολείου.

Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με τις εγγενείς δυσκολίες που παρουσιάζουν οι μαθητές μας καθώς και με την έλλειψη κατάλληλης έγκαιρης εκπαιδευτικής παρέμβασης από μικρή ηλικία, έχει ως αποτέλεσμα να υπολείπονται σημαντικά σε χρήσιμες γνώσεις, εμπειρίες και βιώματα.

Σκοπός της ειδικής αγωγής που παρέχουμε στο Ειδικό Σχολείο Άμφισσας είναι πρώτιστα η κοινωνικοποίηση και η βαθμιαία ανεξαρτητοποίηση των μαθητών ως προς την κάλυψη των προσωπικών τους αναγκών, με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση κατά το δυνατό ολοκληρωμένων πολιτών με ελεύθερη βούληση και ικανότητα επιλογής στάσεων και κοινωνικών συμπεριφορών, οι οποίοι θα είναι ενεργά, ισότιμα και χρήσιμα μέλη της κοινωνίας.

Για το λόγο αυτό και πέρα από τις καθαρά ακαδημαϊκές γνώσεις και δεξιότητες που εντάσσονται στο σχολικό ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων, φροντίζουμε να αναπτύσσουμε ποικίλα προγράμματα και εξωσχολικές δραστηριότητες, που δίνουν τη δυνατότητα στα παιδιά να αποκτήσουν βιωματικές εμπειρίες, να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους και το λεξιλόγιό τους, να προβληματιστούν για πράγματα που συμβαίνουν γύρω τους και να συναισθανθούν όσο μπορούν πώς οι διάφορες ατομικές συμπεριφορές επηρεάζουν το φυσικό και ανθρώπινο περιβάλλον στο οποίο ζούμε.

Με βάση τα παραπάνω οι εκπαιδευτικοί του Ειδικού Σχολείου Άμφισσας αποφασίσαμε με πολύ ενθουσιασμό να αντιμετωπίσουμε την πρόκληση και να υποβάλουμε την πρότασή μας στην Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Αιγαίου για εκπόνηση προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο σχολείο μας, παρόλο που θεωρήσαμε ατυχές το γεγονός της μη ύπαρξης υπευθύνου Περιβαλλοντικής Αγωγής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στο νομό μας, ο οποίος θα μπορούσε να μας υποστηρίξει στην προσπάθειά μας αυτή.

Όπως αναφέρουμε και στο Σχέδιο Υποβολής Πρότασης ύστερα από συζήτηση με τα παιδιά με αφορμή τις φθινοπωρινές βροχές και τον κύκλο του νερού στη φύση, αποφασίσαμε να ασχοληθούμε με το θέμα: «**Νερό: Πηγή ζωής και χαράς**».

Πιστεύουμε ότι ήταν ένα θέμα εξαιρετικά κατάλληλο για επεξεργασία από τους μαθητές μας γιατί το νερό αποτελεί απτό, καθημερινό και αγαπημένο στοιχείο των παιδιών. Άρα το περιεχόμενο του θέματος είναι οικείο και μπορεί να καταστεί αντιληπτό από παιδιά που αδυνατούν ή δυσκολεύονται να κατανοήσουν αφηρημένες έννοιες.

Από τα πολύ θετικά στοιχεία του θέματος ήταν και το ότι μπορούσε η ανάπτυξή του να βασιστεί σε προϋπάρχουσες γνώσεις και δεξιότητες που είχαν κατακτηθεί από τους μαθητές κατά τη συμμετοχή τους σε παλαιότερο πρόγραμμα Αγωγής Υγείας που αφορούσε στην απαραίτητη χρήση του νερού στην καθημερινή υγιεινή και σωματική καθαριότητα του ανθρώπου.

Το συγκεκριμένο θέμα έδινε πολλές δυνατότητες για εμπλουτισμό των βασικών γνώσεων των μαθητών σε πάρα πολλούς τομείς: τον περιβαλλοντικό, τον οικονομικο-πολιτισμικό, τον αισθητικό, τον επιστημονικό, τον κοινωνικό, τον εικαστικό. Επίσης προσέφερε ευκαιρίες για ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες μορφωτικές επισκέψεις (που για τους περισσότερους μαθητές ήταν και μοναδικές, αφού παραμένουν συνήθως περιορισμένοι στα σπίτια τους), όπως π.χ. στα Ταμπάκικα και στη Λίμνη του Μόρνου.

Ακόμη, εκτιμήσαμε ως ιδιαίτερα σημαντική την ανάγκη να προβληματιστούν τα παιδιά για τον τρόπο με τον οποίο ένα τόσο σημαντικό αγαθό, όπως το νερό, έρχεται στα σπίτια τους, να αναρωτηθούν και να μάθουν (ανακαλύψουν) πού αυτό βρίσκεται γύρω μας μέσα στη φύση. Επιπλέον, να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη αειφορικής διαχείρισής του έτσι ώστε το νερό να υπάρχει παντού και πάντα και να είναι καθαρό, διότι χωρίς νερό δεν μπορεί να υπάρξει ζωή, δεν μπορεί να ζήσει ο άνθρωπος.

Μέσα από τη διαδικασία: ***'Γνωρίζω, Προβληματίζομαι, Επιλέγω'*** τα παιδιά μπορούσαν να επιλέγουν δράσεις και να αναλάβουν το δικό τους ενεργό ρόλο στην προστασία του νερού στην περιοχή, στέλνοντας γράμμα στο Δήμαρχο της Άμφισσας, αναρτώντας αφίσες που τα ίδια φιλοτέχνησαν στις δημόσιες υπηρεσίες του νομού, παρουσιάζοντας έμμετρα στιχάκια και τραγούδια με σχετικό περιεχόμενο σε διάφορες εκδηλώσεις.

Το σπουδαίο είναι ότι με όλες αυτές τις δραστηριότητες, τις εκδηλώσεις και τις δράσεις μέσω του προγράμματος, οι μαθητές με ειδικές ανάγκες βγαίνουν από την απομόνωση, αποκτούν τη δυνατότητα να εμπλακούν ενεργά στο κοινωνικό και περιβαλλοντικό γίγνεσθαι και δηλώνουν τη δική τους σημαντική παρουσία μέσα στις τοπικές κοινωνίες στις οποίες ανήκουν. Μεταφέρουν έτσι έμπρακτα το μήνυμα ότι και τα άτομα με ειδικές ανάγκες μπορούν και θέλουν να συμβάλλουν ενεργά στη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου στον οποίο ανήκουμε ισότιμα όλοι.